

UUDISTETTU
LAITOS

JOUNI TUOMI & ANNELI SARAJÄRVI

LAADULLINEN TUTKIMUS JA SISÄLLÖNANALYYSI

TAMMI

LAADULLINEN TUTKIMUS JA SISÄLLÖNANALYYSI

Uudistettu laitos



JOUNI TUOMI ja ANNELI SARAJÄRVI

LAADULLINEN TUTKIMUS JA SISÄLLÖNANALYYSI

UUDISTETTU LAITOS



KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI • HELSINKI

© Jouni Tuomi, Anneli Sarajärvi ja Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2018

Taitto: Pekka Krankka

ISBN 978-952-04-6663-3

Teoksen ensipainos, jonka uudistettu laitos tämä teos on,
ilmestyi vuonna 2002.

Painettu EU:ssa



Sisällys



Esipuhe 8

Johdanto 13

1 Mistä laadullinen tutkimus on tehty? 22

- 1.1 Alustavasti laadullisesta tutkimuksesta 22
 - 1.1.1 Teorian merkitys laadullisessa tutkimuksessa 23
 - 1.1.2 Onko laadullinen tutkimus tyypiltään teoreettista vai empiiristä tutkimusta? 24
- 1.2 Onko laadullinen tutkimus mistään kotoisin? 28
- 1.3 Laadullisen tutkimuksen perinteet 30
 - 1.3.1 Aristoteelinen perinne ja ymmärtävä tutkimus 32
 - 1.3.2 Hermeneuttinen perinne ja ihmistieteellinen tutkimus 36
 - 1.3.3 Fenomenologis-hermeneuttinen perinne ja tulkinnallinen tutkimus 39
 - 1.3.4 Kriittisen teorian perinne ja toimintatutkimus 42
 - 1.3.5 Yhdysvaltalainen laadullisen tutkimuksen perinne: Qualitative Research 49
 - 1.3.6 Pehmeät menetelmät ja pehmeän tutkimuksen perinne 55
 - 1.3.7 Postmoderniin tieteeseen perustuva tutkimus 60

2 Laadullisen tutkimuksen tilasta 64

- 2.1 Puhdasoppinen ja valikoiva asenne laadulliseen tutkimukseen 64
- 2.2 Fundamentaalin vs. eklektinen asenne 68
- 2.3 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen suhde 72
- 2.4 Laadullinen tutkimus on kokonaisuus 75
- 2.5 Mixed methods 78
- 2.6 Mahdollinen metodologia 81

3	Aineiston hankinta ja määrä	
	laadullisessa tutkimuksessa	83
3.1	Kysely ja haastattelu	84
3.1.1	Lomakehaastattelu, teemahaastattelu ja syvähaastattelu	87
3.1.2	Dialogi haastattelumenetelmänä	90
3.2	Havainnointi	93
3.3	Muita aineistonkeruumenetelmiä	96
3.4	Tutkimukseen osallistuvien määrä	97
3.4.1	Saturaatio	99
4	Laadullisen aineiston analyysi:	
	sisällönanalyysi	103
4.1	Yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta	104
4.2	Laadullisen analyysin muodot	107
4.3	Kolme aineistolähtöistä analyysimallia	114
4.4	Sisällönanalyysi	117
4.4.1	Sisällönanalyysi ja sisällön erittely	117
4.4.2	Yleisesti sisällönanalyysin tekemisestä	118
4.4.3	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	122
4.4.4	Teorialähtöinen sisällönanalyysi	127
4.4.5	Teoriaohjaava sisällönanalyysi	133
4.4.6	Vielä kerran analyysimuotojen eroista	134
4.4.7	Aineiston kvantifiointi	135
4.5	Sisällönanalyysi apuna systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa	138
4.6	Sisällönanalyysi vai temaattinen analyysi?	140
4.7	Yhteenveto	145
5	Laadullisen tutkimuksen eettisyys	147
5.1	Tieteen etiikka	147
5.2	Millaista on hyvä tutkimus?	148
5.3	Hyvä tieteellinen käytäntö	150
5.4	Tutkimuksen eettisiä pulmia	152
5.4.1	Eri tutkimusperinteiden suhde tutkimuksen etiikkaan	152
5.4.2	Tutkimusaiheen valinta on eettinen kysymys	153
5.4.3	Manhattan-tapaukset	154
5.4.4	Mengele-tapaukset	155

6	Luotettavuus laadullisessa tutkimuksessa	158
6.1	Totuus ja objektiivisuus laadullisessa tutkimuksessa	158
6.2	Laadullisen tutkimuksen suhde luotettavuuskysymyksiin	160
6.3	Hyvä muistaa luotettavuuden arvioinnissa	163
6.4	Luotettavuuden parantamiseen liittyviä tekijöitä	165
6.5	Triangulaatio	166
7	Laadullisen tutkimuksen raportin kirjoittaminen ja arviointi	173
7.1	Tutkimuksen eteneminen	173
7.2	Tutkimusraportin osat	176
7.3	Laadullisen tutkimuksen arviointikriteerit	183
7.4	Tutkimuksen julkistaminen	187
8	Lopuksi	188
	Lähteet	192



Esipuhe

Tämän kirjan idea on saanut alkunsa niistä tarpeista, joita olemme havainneet oettaessamme tutkimuksen tieteenfilosofisia lähtökohtia ja tutkimusmetodiikkaa sekä ohjeistaessamme opiskelijoiden opinnäytetöitä niin yliopistossa kuin ammattikorkeakoulussakin. Laadullisen tutkimuksen lähtökohdat ja laadullisen aineiston analyysimenetelmät osoittautuvat joka kerta vaikeiksi. Osaltaan vaikeutta selittää se, että määrällinen ja laadullinen tutkimus ilmaistaan usein vastakkainasetteluna. Tällöin opiskelijan oletukseksi saattaa muodostua ajatus, että laadullinen tutkimus olisi jonkinlainen yksi yhtenäinen kokonaisuus. Tästä oletuksesta käsin on vaikeaa huomata ja erottaa toisistaan hyvinkin erilaisia laadullisen tutkimuksen perinteitä. Useimmiten havaittu ristiriitaisuus vain lisää opiskelijan epätoivoa koko touhua kohtaan, ja siitä voi tulla argumentti, jonka perusteella hylätään oman opinnyhtteen toteuttaminen.

Kysymys siitä, miten tehdä edes jotenkin ymmärrettäväksi se, että tutkijat ovat montaa mieltä laadullisen tutkimuksen tieteenfilosofisista lähtökohdista ja metodologiasta, vaivasi lukuisilla junamatkoilla. Erään kerran tuli lueskeltua Ilkka Niiniluodon kirjaa Tieteen filosofia ja tutkailtua kirjan ”karttaa” tieteen filosofian historiasta. Jostain syystä tuli vilkaistua myös vieruskaverin lukemaa lehteä. Silmät tavoittivat otsikon ”Lautapelit ovat pitäneet pintansa videopelille”. Hetkinen, tämä Niiniluodon kuviohan on kuin Afrikan tähden pelilauta. Kuviosta täytyy vain määritellä, missä on Tanger ja Kairo eli pelin lähtöpisteet. Analogiana Afrikan tähti -pelille tässä kirjassa määritellään seitsemän erilaista ”peliä” samalla pelilaudalla (kuvio 1). ”Pelit” eroavat toisistaan paitsi lähtöpisteiden suhteen (kuviot 2–5, 9 ja 10), myös ennen kaikkea sääntöjensä (metodologiansa) suhteen. Yhdessäkään pelissä ei tosin paljon nappu-

loita siirrellä: nappuloiden valloittamat alueet on jo määritetty, kuten toisen maailmansodan sotastrategiadokumenteissa. Koko peli on sääntöjen opettelemista, mutta se on myös näiden pelien viehätys ja idea. Laadullista tutkimusta tekevän on siis tärkeää tietää, mitä tekee ja millä kentällä liikkuu.

Aloittelevan tutkijan, kuten opinnäytetyötä tekevän opiskelijan, laadullisen aineiston analyysimenetelmänä on usein sisällönanalyysi. Ongelmana on kuitenkin se, että sisällönanalyysistä on tuotettu vain vähän kirjallisuutta, jossa konkreettisesti esitetään analyysin eteneminen. Eräänä selittävä nä tekijänä lienee se, että kirjallisuuden perusteella sisällönanalyysiksi voidaan nimittää kaikkea tutkimusaineiston tiivistämistä ja luokkiin tai kategorioihin järjestämistä. Joidenkin mielestä saattaa olla liian liberaalia neuvoa, että sisällönanalyysi on sitä, että tekee analyysin juuri niin kuin parhaaksi näkee ja kirjoittaa kaiken tekemänsä raporttiin seikkaperäisesti auki. Jos pitää moista menetelmää liian löyhänä, niin kirjaamme tutustumisen on vaivan arvoista. Tuomme kirjassamme esille aineistolähtöisen, teoriaohjaavan ja teorialähtöisen sisällönanalyysin eroja ja etenemistä. Periaatteessa näiden erojen itselleen selvittäminen, vaikka suhtautuisi laadulliseen analyysiin kuinka joviaalisti, on joka tapauksessa mallikasta ja omaa työtä helpottavaa.

Toivomme, että kirja auttaa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijoita sekä tutkijoita hahmottamaan laadullisen tutkimuksen kompleksisia metodologisia lähtökohtia ja löytämään perusteluja niin tutkimuksensa kuin kritiikkinsä lähtökohdille. Lisäksi tämän päivän työelämässä tutkimus- ja kehittämistyö korostuu yhä enemmän. Suurella osalla työntekijöistä ei kuitenkaan ole ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkimusta. He saavat oppinsa tutkimus- ja kehittämistyöhön monenlaisissa koulutuksissa ja ohjauksissa. Toivomme, että kirjastamme on apua myös näissä tilanteissa.

Tampereella ja Seinäjoella toukokuussa 2002

Jouni Tuomi Anneli Sarajärvi

Uudistetun laitoksen esipuhe

Kiitämme myönteisestä vastaanotosta, jonka kirjamme on saanut. Erityisen kiitollisia olemme opiskelijoille, opettajille, tutkijoille ja professoreille, jotka ovat antaneet palautetta kirjaan jääneistä epämääräisyyksistä kuten myös kirjan hyvistä puolista, vahvuuksista ja käyttömahdollisuuksista. Kirjaa lähdettiin uudistamaan ensi sijassa epämääräisyyksien korjaamiseksi. Näkyvämpiä uudistuksia ovat uusi luku koskien tutkimuksen raportointia ja arviointikriteerejä sekä tekstilisäykset, joita olemme myös palautteen innoittamina tehneet.

Myönnämme, että on hieman anteeksiantamatonta, että kirjan uudistaminen kesti melkein reilut viisi vuotta sen ensimmäisestä painoksesta. Tässä se nyt kuitenkin on. Toivomme sen osaltaan auttavan opiskelijoita ja aloittelevia tutkijoita löytämään opinnäytetöiden ja kehittämistehtävien ongelmiin ratkaisuja.

Tampereella ja Helsingissä lokakuussa 2008

Jouni Tuomi Anneli Sarajärvi

Uudistetun laitoksen esipuhe

Kiitoksia kaikesta palautteesta, jota olemme saaneet kirjasta. Saamamme palautteen pohjalta olemme pyrkineet selkeyttämään tekstien sisältöä. Koimme palautteen sen verran katalysoivana, että lähdimme uudistamaan, korjaamaan, muokkaamaan ja täydentämään kirjan edellistä laitosta.

Toivottavasti olemme osanneet hyödyntää palautteitanne viisaasti.

Edellisen laitoksen esipuheessa pyysimme hieman anteeksi, että kirjan uudistamiseen meni viisi vuotta. Nyt edellisestä uudistamisesta on kulunut lähes 10 vuotta. Kirjan uudistaminen osoittautui oletettua haasteellisemmaksi. Kun aloimme kirjoittaa jotakin uutta, nopeasti tuli tunne, että kaikkia asioita pitäisi muuttaa. Vähän kuin kotona: kun maalaat ne yhdet ovenpielet, jotka ovat vaivanneet, huomaat, että koko huoneisto pitäisi remontoida. Huomasimme monessa täydennyskohdassa, että tähän on jo sanottu toisaalla. Yksi palautteen tuoma haaste nousi ylitse muiden: se, että runsaat lähdeviitteet tekstissä vaikeuttavat lukemista. Kirjan ensimmäinen käsikirjoitus 2000-luvun alussa vilisi lähdeviitteitä, sillä olimme tottuneet sellaiseen argumentointiin. Jo tuolloin kustannustomittaja ohjeisti poistamaan huomattavan osan lähdemerkinnöistä. Edellisessä uudistetussa laitoksessa niitä pyrittiin vähentämään, mutta nyt se tuntui jo enemmän kuin hankalalta. Ehkä ainakin sisällönanalyysin kuvailun alaluvut olisi pitänyt kirjoittaa kahteen kertaan; ensin lähdeviittein ja sitten ilman.

Kirjoitusprosessi tuotti myös monia ideoita lisäkirjoittamiseen. Niiden elinvoimaisuutta voidaan arvioida aikanaan sen perusteella, tuleeko niistä joskus jotain vai ei. Lopulta päädyimme pitäytymään kirjan alkuperäisessä ideassa, laadullisessa tutkimuksessa ja sisällönanalyysissa, vaikka annoimme periksi rönsyilyllekin.

Toivomme, että kirjan uudistettu ja täydennetty laitos vastaa tarkoitustaan sekä auttaa opiskelijoita ja tutkijoita etenemään varsin heterogeenisellä tutkimuskentällä. Olemme edelleen avoimia tämänkin painoksen palautteille ja siitä kiitollisia.

Tampereella ja Helsingissä elokuussa 2017

Jouni Tuomi & Anneli Sarajärvi



Johdanto

Tämä kirja perustuu ajatukseen, että laadullinen tutkimus on terminä eräänlainen sateenvarjo, jonka alla on useita hyvin erilaisia laadullisia tutkimuksia. Laadullisesta tutkimuksesta voidaan siis puhua sekä laajassa merkityksessä että monissa erilaisissa kapeissa merkityksissä. Tässä kirjassa pyritään antamaan joitakin välineitä esimerkiksi metodioppaiden ja niiden merkityksen arvioimiseen oman työn kannalta. Kirjan tarkoituksena on toimia metodologisena oppaana laadullisen tutkimuksen tekijälle ja lukijalle sekä sisällönanalyysin osalta myös metodisena ohjekirjana. Laadullisen tutkimuksen tekijä voi ensinnäkin saada kirjasta vinkkejä, joilla tehdä tutkimuksesta metodisesti ja sisällöllisesti johdonmukainen. Toiseksi opinäytetyön/tutkimuksen ohjaaja tai arvioija voi kirjan avulla konkretisoida sitä, mitä hän tarkoittaa vaatiessaan laadullista tutkimukselta johdonmukaisuutta.

Kirjan taustalla on oletus, että laadullisen tutkimuksen – laajassa merkityksessä – kannalta saattaa olla jopa ryhdistävää kiinnittää huomiota laadullisen tutkimuksen erilaisiin perinteisiin. Olisi toivottavaa, että aloittelevat tutkijat ja tutkimusluonteista opinäytetyötä tekevät opiskelijat kiinnittäisivät huomiota siihen, mitä ja mistä he itse asiassa kertovat tehdesään laadullista tutkimustaan ja raportoidessaan siitä. Laadullisen tutkimuksen eri perinteiden huomioiminen on myös laadullisen tutkimuksen kritiikin kannalta ryhdistävää siinä mielessä, että useimmissa tapauksissa laadullisen tutkimuksen kritiikki osuu umpimähkään johonkin laadullisen tutkimuksen osaan. Kritiikki voidaan lähes aina selittää pois siten, että ”oikeasti” laadullisessa tutkimuksessa (jossakin tietyssä kapeassa merkityksessä) ei ole laisinkaan kyse siitä, mihin kyseisellä kritiikillä viitataan. Tässä kirjassa esitetyn jaottelun mukaan kritiikki voidaan ehkä kohdistaa tarkemmin, jolloin

myös laadullisen tutkimuksen tekijöiden on vastattava kritiikkiin selkeämmin. Oletuksena on, että tämä keskustelu saattaisi viedä laadullista tutkimusta osaltaan eteenpäinkin.

Suhteessa määrälliseen tutkimukseen laadulliselle tutkimukselle löytyy ainakin 34 erilaista tunnusmerkkiä, kun laskee Niirasen (1990) ja Eskolan ja Suorannan (1996) esittämät luettelot toistoa välttämällä yhteen. Tunnusmerkkien suuri määrä kertonee jotain niistä monenlaisista ja varmaan osin myös kyseenalaisista käsityksistä, joita liitetään yhtä lailla laadulliseen kuin määrälliseen tutkimukseen. 2000-luvulla laadullista tutkimusta ei ole enää supistettu muutamaksi aineistonkeruumenetelmäksi kuten osallistuva havainnointi, syvähaastattelu tai kirjallisen aineiston analyysi. Laadullista tutkimusta (suppeassa merkityksessä), kuten fenomenologia tai narratiivinen tutkimus, ei myöskään yleistetä laadulliseksi tutkimukseksi (laajassa merkityksessä).

Erityisesti yhdysvaltalaisessa metodikirjallisuudessa laadullisen tutkimuksen synonyymeinä käytetään monia nimikkeitä, kuten esimerkiksi kenttätutkimusta, naturalistista tutkimusta tai vaihtoehtoista paradigmaa. Lisäksi kirjallisuudessa esitellään ja jaotellaan laadullista tutkimusta (laajassa merkityksessä) hyvin monin tavoin. Esimerkiksi Lincoln ym. (2011) esittämän jaottelun mukaan laadullinen tutkimus (laajassa merkityksessä) koostuu viidestä paradigmasta ja näkökulmasta: positivistisesta, postpositivistisesta, kriittiseen teoriaan perustuvasta tutkimuksesta, konstruktivistisesta tutkimuksesta ja osallistavasta toimintatutkimuksesta. Lisäksi näiden rinnalla on tunnistettavissa lukuisia näkökulmia, kuten feminismin eri muodot, kulttuuritutkimus, kriittinen pedagogiikka ja niin edelleen. Yleistäen voidaan sanoa, että erilaiset nimitykset, jaotteluiden perusteet ja niiden sisältämät luokat juontavat juurensa joko laadullisen tutkimuksen historiasta tai sitä ohjaavasta filosofiasta tai ne viittaavat kussakin näkemyksessä keskeisiin pidettyihin piirteisiin.

Tässä esityksessä erotetaan seitsemän laadullisen tutkimuksen perinnettä: (1) aristoteelinen perinne ja ymmärtävä tutkimus, (2) hermeneuttinen perinne ja ihmistieteellinen tutkimus, (3) fenomenologis-hermeneuttinen perinne ja tulkinnallinen tutkimus, (4) kriittisen teorian perinne ja toimintatutkimus,

(5) yhdysvaltalainen laadullisen tutkimuksen perinne, (6) pehmeät menetelmät ja pehmeä tutkimus sekä (7) postmoderniin tieteeseen perustuva tutkimus. Kirjassa esitetty jako eri perinteisiin kytkeytyy kirjallisuudessa esitettyyn kritiikkiin, jonka mukaan kaikki laadullinen tutkimus ei ole hermeneutiikkaa ja että eri termit – esimerkiksi ymmärtävä tutkimus, tulkinallinen tutkimus ja pehmeä tutkimus – eivät ole synonyymejä keskenään. Tämä keskustelu alkoi jo 80-luvun alkupuolella (Töttö 1983a) ja jatkuu osin vieläkin. Toisaalta mitä arkipäiväisemmäksi post-etuliitteiset ja konstruktivistiset näkemykset ovat muuttuneet, sitä heterogeenisemmäksi laadullisen tutkimuksen kenttä on muodostunut ja muodostuu vastedeskin. Tästä näkökulmasta tässä kirjassa esitetty jako erilaisiin laadullisen tutkimuksen perinteisiin voi vaikuttaa aloittelevasta tutkijasta osin historialta, mutta ehkä sen ymmärtäminen avittaa laadullisen tutkimuksen hahmottamisessa. Lisäksi tämän kirjan esityksen taustalla on huomio, että laadullisen tutkimuksen oppaat muodostavat laajan, toisistaan hyvinkin paljon poikkeavan kirjon. Tätä kirjoa on mahdollista tarkastella esitettyjen perinteiden pohjalta.

Perinne-termin käyttäminen laadullisen tutkimuksen erilaisia painotuksia kuvailtaessa on pulmallista. Termin valinnalla viitataan Hamiltonin (1994) esittämään traditio-sanan etymologiaan, jonka mukaan traditioon kuuluvat paitsi tradition harjoittaminen sekä tradition harjoittajat ja vaalijat, myös oleellisesti tradition luomat artefaktit, esimerkiksi kirjallisuus. Tämän näkemyksen mukaan laadullisen tutkimuksen metodioppaat edustavat siis tradition luomia artefakteja. Metodioppaiden sisällön pohjalta on arvioitavissa, että laadullisessa tutkimuksessa (laajassa merkityksessä) on kyse monista erilaisista mutta samanaikaisista ja eri vaiheissa olevista perinteistä.

Esitettyyn perinnejaoitteluun sisältyvät ongelmana myös mahdollinen ahdasmielinen luokittelu ja ajatus vaatimuksesta ”tunnustaa väriä”. Esitettyjä jaotteluja ei pidä kuitenkaan ottaa itsestäänselvyysinä loppuun asti, koska ne ovat hyödyllisiä ja selventäviä vain, jos muistaa, että niihin sisältyy huomattavia yksinkertaistuksia ja niiden pätevyys on rajallinen. Lisäksi on huomattava, että tällaisten jaotteluiden ulkopuolelle ja väleihin jää aina merkittäviä ajatussuuntauksia. Mielekästä

lienee tarkastella niitä eräänlaisina ideaalimalleina, joiden avulla voi esimerkiksi pohtia yksittäisen laadullisen tutkimuksen sisäistä johdonmukaisuutta: raportoinnin tyyliä, kieltä, käytettyä terminologiaa, perusteluja, lähdeviitteiden käyttöä ja niin edelleen.

Suomalaisissa laadullisen tutkimuksen oppaissa esiintyy toistuvasti ilmaisuja *laadullinen, kvalitatiivinen, ihmistieteellinen, pehmeä, ymmärtävä ja tulkinnallinen tutkimus*. Osassa kirjallisuutta näitä ilmaisuja käytetään ikään kuin synonyymeinä, mutta niille on osoitettavissa myös erilaisia taustoja ja merkityksiä, joihin tässä esityksessä kiinnitetään erityistä huomiota. Lähemmässä tarkastelussa edellä mainitut kuusi termiä eivät kuitenkaan riitä kuvaamaan sitä laadullisen tutkimuksen kokonaisuutta, joka löytyy oppaiden sisällöistä. Lisätermeiksi tähän kirjaan laadullisen tutkimuksen perinteiden kuvaamisen välineiksi otettiin toimintatutkimus, yhdysvaltalainen laadullisen tutkimuksen perinne eli Qualitative Research ja post-moderniin tieteeseen perustuva tutkimus.

Kirjassa esitetty metodikirjallisuuden jaottelu voitaisiin jakaa karkeasti filosofisesti ja metodisesti orientoituneiden lähestymistapojen luokkiin (Järvinen & Järvinen 1996) tai luokkiin ”mannereurooppalaiset lähestymistavat” ja ”amerikkalainen lähestymistapa” (Hamilton 1994). Nämä jaottelut ovat myös vahvasti päällekkäiset siten, että mannereurooppalaiset lähestymistavat ovat väkevämmin filosofisesti orientoituneita, kun taas amerikkalainen lähestymistapa on metodisesti orientoitunut. Esitetystä jaottelusta yhdysvaltalainen laadullisen tutkimuksen perinne eli Qualitative Research on kuvauksena yleistävin ja siten myös ongelmallisin hallittava. Nimitys perustuu havaintoon, jonka mukaan monissa lähteissä annetaan ymmärtää amerikkalaisissa tutkimuksissa ja oppaissa olevan aivan omanlaisensa lähestymistapa. Esimerkiksi Ericksonin (2011) mukaan amerikkalaisilla olisi oma näkökulmansa kasvatuksen laadulliseen tutkimukseen. Saatetaan myös puhua anglosaksista tutkimusperinteistä (Pyörälä 1994).

Monissa lähteissä myös kritisoidaan amerikkalaisia oppaita menetelmiin keskittymisestä (Niiranen 1990; Kvale 1996). Myös metodologiset seikat painottuvat yhdysvaltalaisessa kirjallisuudessa hieman eri tavoin kuin eurooppalaisessa. Yhdys-

LAADULLINEN TUTKIMUS JA SISÄLLÖNANALYYSI

Kirja toimii metodologisena oppaana laadullisen tutkimuksen tekemiseen ja lukemiseen sekä ohje-kirjana laadulliseen sisällönanalyyysiin.

Teoksessa tarkastellaan sisällönanalyysin teknistä toteutusta, sen rajoitteita ja mahdollisuuksia eri perinteiden näkökulmista. Kirjassa luodaan kokonaiskuva laadullisen tutkimuksen ongelmakenttään ja vahvuuksiin. Laadullista tutkimusta tekevä yliopiston tai ammattikorkeakoulun opiskelija saa kirjasta käytännöllisiä ohjeita tutkimuksensa tekemiseen metodisesti ja sisällöllisesti johdonmukaiseksi.

Uudistettu laitos on entistä selkeämpi ja kattavampi laadullisen tutkimuksen menetelmäopas. Kirjan tekstiä on täsmennetty sisällönanalyysin ja tutkimusraportin kirjoittamisen osalta, ja siihen on lisätty mm. alaluku temaattisesta analyysistä ja sen suhteesta sisällönanalyyysiin sekä mixed methods -tutkimusstrategiasta.

Kansi: Atte Kalke / Vitale Ay



9 789520 466633

www.tammi.fi

16.7

ISBN 978-952-04-6663-3